

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

A DEVELOPMENT OF MULTILEVEL INCLUSIVE EDUCATION FOR STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS IN PRIMARY SCHOOLS

กัญเพชร ส่งเสริม¹, เพ็ญ อารยะวิญญู²

¹โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

²สาขาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบ ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านโพธิ์อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 31 คน กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านระไซร์ (เด่นพัฒนา) อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัย พบว่า 1) มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองและระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองเมื่อเทียบกับเกณฑ์มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี 3) นักเรียนกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองเมื่อเทียบกับเกณฑ์มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองเมื่อเทียบกับเกณฑ์มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ 4) ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบในแต่ละด้านและรวมอยู่ในระดับมาก 5) ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทุกข้อความและรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรวมแบบคละชั้น, เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Abstract

The objectives of this study were to develop models, to examine effectiveness, and to assess the suitability of the models of multilevel inclusive education for students with special needs in primary schools. The experimental group was comprised of 31 students in Grade 1-3, Ban Pho School,

Sang Kha District, Surin, whereas the control group was the students in Grade 1–3, Ban Rasai (Den Pattana) School, Muang District, Surin. Research tools were the consistency of models test, the achievement test, the model satisfaction test, evaluated by teachers, administrators, students and students' parents, and the model suitability test evaluated by honorable members. The research findings were as follows. 1) The difference in the average point of the achievement of both pre and post experiment, and the difference in the average point of achievement of both the experimental group and the control group. 2) The experimental group who has been normal students and students with special needs have achieved their study achievement in the post experiment, compared to the criteria, at the good level. 3) The control group who has been normal students achieved their study achievement in the post experiment, compared to the criteria, at the good level. While the students with special needs have achieved their study achievement in the post experiment under the criteria. 4) The satisfaction assessment towards the models was evaluated by teachers, administrators, students and students' parents, and it was found that they satisfied of the models in both individual and overall aspects at the high level. 5) The suitability assessment towards the models was evaluated by honorable members who assessed that the models were suitable in both every context, and indicated that the overall models were at the highest degree.

Keywords: Multilevel Inclusive Education, Students with Special Needs

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน (Education for All) เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากกระแสความต้องการการจัดการศึกษาตามสิทธิมนุษยชนขึ้นทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยเรามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 มาตรา 43 ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี” ในระยะต่อมามีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้การศึกษาเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เกื้อหนุนให้บุคคลมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญอย่างชัดเจน ในมาตรา 10 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงนับได้ว่ามีอิทธิพลต่อนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างยิ่ง

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นประเทศไทยเป็นชาติหนึ่งที่ได้เข้าร่วมประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยการเข้าร่วมการรับรองกรอบปฏิบัติการด้านแห่งสหประชาชาติจากทะเลสาบบิวกู๋สังคมบูรณาการปลอดจากอุปสรรคและตั้งอยู่บนฐานของสิทธิสำหรับคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก [1] นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมประชุมกรอบปฏิบัติการดาการ์ [2] ที่เป็นการประชุมระดับโลก เรื่องการศึกษา (The World Education Forum) ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองดาการ์ ประเทศสาธารณรัฐเซเนกัล ในปี ค.ศ. 2002 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าการศึกษาถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ยิ่งไปกว่านั้นยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน ต่อมาในปี ค.ศ. 2004 มีการประชุมปฏิบัติการว่าด้วยสิทธิทางการศึกษาอันเป็นสิทธิของเด็กทุกคน [3] เน้นความสำคัญไปที่เป้าหมายและนโยบายของการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะพัฒนาความเป็นมนุษย์และกระบวนการในการปกป้องสิทธิมนุษยชน คำว่าสิทธิมนุษยชนอยู่บนฐานของการบูรณาการหลักการสิทธิมนุษยชนไปสู่การวางแผน กำหนดนโยบายต่างๆ ทุกคำแถลงการณ์และประกาศฉบับต่างๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของนานาประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษา ในมาตราที่ 49 ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิและ

การสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ [4] และต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้มีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำนิยาม “คนพิการ” ว่าหมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป และให้นิยาม “การเรียนรู้ร่วม” ไว้ว่า หมายถึง การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ [5] จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษาปี พ.ศ. 2551 ไว้ดังนี้คือ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้อย่างโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึง มีคุณภาพและขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา [6] โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทบทวนสภาพแวดล้อมขององค์กรโดยการนำผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ปี พ.ศ. 2550 มาปรับปรุงงานหลัก โดยกำหนดเป้าประสงค์ไว้ดังนี้ ประชากรวัยเรียนทุกคนทั้งปกติ พิการและด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษา

ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน [7] จากพระราชบัญญัติและนโยบายต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าอดีต โดยเฉพาะการจัดการเรียนรวมที่กำหนดไว้ชัดเจน ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หากแต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมาก และประสบปัญหาหลายด้านจึงเป็นภารกิจเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ที่ต้องส่งเสริมให้ระบบการศึกษาเป็นระบบที่มีคุณภาพ จากการศึกษาสภาพปัญหาทางโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมักมีปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ อัตราครูต่อนักเรียนในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน 2) ปัญหาด้านการสอน ครูส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับสภาพครูไม่ครบชั้น สื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ปัญหาด้านนี้ส่งผลกระทบต่อการจัดการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน และ 4) ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร อื่นทั้งภาครัฐและเอกชน [8] ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งคาดว่าจะเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและบริบทของการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีอยู่มากกว่าหนึ่งหมื่นแห่งทั่วประเทศ เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนไปพร้อมกับเด็กปกติอย่างผสมกลมกลืนและมีความสุขอันเป็นไปตามสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้
  - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาจากการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้น
  - 2.2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

- การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา
  2. ขั้นตอนการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา
  3. ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ คละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านโพธิ์ อำเภอสงขะ จังหวัดสุรินทร์ นักเรียนทั้งหมด 31คน เป็นเด็กปกติ 24 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 7 คน กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านระไซร์ (เด่นพัฒนา) อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ นักเรียนทั้งหมด 19 คน เป็นเด็กปกติ 16 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3 คน กำลังศึกษาในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการ เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เอกสารประกอบรูปแบบ การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น แบบประเมิน ความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียน รวมแบบคละชั้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง แบบประเมินความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการจัดการ เรียนรวมแบบคละชั้น ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบกลุ่ม ทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองใช้เอกสาร ประกอบรูปแบบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 1 ภาคเรียน หลังการทดลองทดสอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียน

รวมแบบคละชั้นของครู ผู้บริหาร นักเรียนและ ผู้ปกครอง ส่วนกลุ่มควบคุมทดสอบด้วยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน **ขั้นตอนที่ 3** ประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวม แบบคละชั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้อย่างประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หลังการทดลองใช้รูปแบบเพื่อปรับปรุงรูปแบบการ จัดการเรียนรวมแบบคละชั้นให้มีความเหมาะสม ยิ่งขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) ด้วยการวิเคราะห์จากคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองและ การทดสอบค่าเฉลี่ยสำหรับ 1 กลุ่ม เปรียบเทียบ กับเกณฑ์โดยการทดสอบค่า t

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการ จัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

1. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีข้อมูลใน ด้านต่างๆ ที่สำคัญดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ครูสอนไม่ครบชั้น ครูสอนทุกกลุ่มสาระ ครูมีภาระงานอื่นนอกจาก การสอน เป็นต้น โรงเรียนจึงแก้ปัญหาด้วยการ รวมห้องสอนหลายระดับชั้น นอกจากนี้โรงเรียน ยังจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษด้วย จึงควรวหาวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความจำเป็นดังกล่าว การแก้ปัญหา ดังกล่าวโรงเรียนควรจัดการเรียนรวม เนื่องจาก การจัดการศึกษาปัจจุบันนั้นโรงเรียนขนาดเล็ก เผชิญทั้งปัญหาการขาดแคลนครูและต้องจัดการ ศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วย

จึงควรจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่สามารถนำมาใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนไม่ครบชั้น และมีการจัดการศึกษาให้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นว่าด้านครูผู้สอนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและมีภาระงานมาก โรงเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความสามารถของเด็ก ครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม ส่วนแนวทางในการสนับสนุนการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้น ผู้บริหารเสนอว่าควรกำหนดเป็นนโยบาย การให้ความรู้กับครู การมีเจตคติที่ดี การให้ขวัญกำลังใจแก่ครู การสร้างความเข้าใจกับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้น ควรมีกิจกรรมให้นักเรียนทำอย่างหลากหลาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (n = 50)

Source	df	SS	MS	F	P
Between Subjects					
Group (ทดลอง/ควบคุม)	1	5486.80	5486.80	11.37	0.00
Within Group	48	23165.81	482.62		
Within Subjects					
Test (ก่อน/หลัง)	1	2444.41	2444.41	44.57	0.00
Test x Group	1	1146.33	1146.33	20.90	0.00
Test x Within group	48	2632.67	54.85		

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการด้านทฤษฎี ด้านปฏิบัติและด้านการนำรูปแบบไปใช้ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ลักษณะของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ โครงสร้างเนื้อหา วิธีการและกิจกรรมการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นและการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น

1.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้ผลดังตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองและมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษพบว่าค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนน มัธยมศึกษา พิสัยระหว่างควอไทล์และระดับผลการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คะแนนกลุ่มทดลอง (เต็ม 140 คะแนน)	คนที่							Mdn	IQR	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7			
เด็กปกติ	107	109	109	111	111	-	-	109	3	ดี
เด็กพิเศษ	109	110	107	111	106	107	108	108	3	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่าเด็กปกติกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 107-111 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 109 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 3 เมื่อเทียบกับเกณฑ์จะมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 106-111 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 108 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 3 เมื่อเทียบกับเกณฑ์จะมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี

1.3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนน มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์และระดับผลการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่ม
 ควบคุมที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คะแนนกลุ่มควบคุม (เต็ม 140 คะแนน)	คนที่							Mdn	IQR	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7			
เด็กปกติ	115	108	110	107	105	115	110	110	8	ดี
เด็กพิเศษ	34	60	69					60	35	ต่ำกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่าเด็กปกติกลุ่มควบคุมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 105-115 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 110 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 8 เมื่อเทียบกับเกณฑ์จะมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มควบคุมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 34-69 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 60 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 35 เมื่อเทียบกับเกณฑ์จะมีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

2. การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองกลุ่มทดลอง พบว่าครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการจัดเตรียมการจัดรูปแบบ ด้านการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ด้านการประเมินการเรียนการสอนและรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียน

รวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาทุกข้อความและรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม (Inclusive Education) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จนได้กรอบรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ขั้นตอนการสร้างรูปแบบอยู่บนพื้นฐานการศึกษาข้อมูล เหตุผลความจำเป็นในการจัดการเรียนรวมโดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรวม การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรวม การจัดการเรียนการสอนแบบคละระดับความสามารถ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผนวกกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่กำหนดนโยบายในปี พ.ศ. 2551 โดยมีเป้าประสงค์ข้อ 1 ที่ว่า “ประชากรวัยเรียนทุกคนทั้งปกติ พิการและด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีตามสิทธิอย่างเท่าเทียม

และทั่วถึง” [9] ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถระหว่างบุคคลในห้องเรียนที่นักเรียนมีระดับความรู้ความสามารถแตกต่างกัน [6] การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติโดยรูปแบบที่สร้างขึ้นไม่ได้จำกัดการเรียนรู้ด้วยระดับชั้น แต่จัดการเรียนรู้ยืดหยุ่นตามระดับความสามารถของเด็ก ดังนั้นในการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น จึงมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการที่มีอยู่หลากหลายของเด็กโดยไม่ต้องจำกัดอยู่ที่ระดับชั้นของเด็ก [10] ซึ่งรูปแบบนี้นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูแล้วยังเป็นรูปแบบที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับนักเรียนปกติอย่างเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของโคลลิคอตต์ [11] ที่อธิบายว่ารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นเป็นการศึกษารูปแบบใหม่ซึ่งมีการปรับองค์ประกอบต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างหลากหลายของเด็กโดยครูใช้วิธีการสอนแบบยืดหยุ่น ใช้กิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะใหม่ๆ การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน (Education for All) ดังนั้นการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นนี้จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปปรับใช้กับโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครูและการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความหลากหลายของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนรวมที่ว่า “เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพื่อนในชั้นเรียนปกติเด็กได้ใช้ชีวิตกับครอบครัวและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข” [12]

2. ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ในโรงเรียน ในที่นี้ขออภิปรายผลการวิจัยใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น พบว่านักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นพัฒนาขึ้นจากพื้นฐานของความต้องการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนได้เรียนรู้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ ด้วยการสร้างเจตคติที่ดีร่วมกันทุกฝ่ายทั้งครูผู้บริหารนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จนเกิดการยอมรับในวิธีการจัดการเรียนรวมที่ช่วยขับเคลื่อนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ได้ออกแบบแผนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลาย โดยมีการออกแบบใบกิจกรรมที่ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามระดับความสามารถของตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นและอาจเนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับตามระดับความสามารถและการเรียนรู้ของเด็กทั้งเนื้อหา กระบวนการ ผลลัพธ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของบิงแฮมและคณะ [13] ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นควรต้องตระหนักถึงความหลากหลายของนักเรียนถึงแม้จะเรียนในห้องเดียวกันแต่มีหลากหลายระดับความสามารถและมีลีลาในการเรียนรู้ต่างกันด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปีเตอร์สันและคณะ [14] ที่พบว่า การจัดการเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในระบบการศึกษาปกติซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน อุปสรรคสำคัญ คือ การสอนเด็ก

ในระดับความสามารถเท่ากันจะทำให้เด็กที่มีความสามารถต่ำหรือมีขีดจำกัดในการเรียนรู้ไม่สามารถเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษพบว่าเด็กทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะได้ว่าการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นมีส่วนช่วยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกันและบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับความสามารถของตน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้จากเด็กปกติและครูให้ความช่วยเหลือ ผู้จัดการเรียนรู้ตามวิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนในชั้นเรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปีเตอร์สันและคณะ [10] ที่อธิบายถึงเหตุผลของการจัดการเรียนรวมไว้ว่า 1) ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนทางวิชาการดีขึ้นทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2) ช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและอารมณ์ดีขึ้น 3) ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรวม ได้แก่ การทำงานเป็นหมู่คณะ การมีทักษะสังคมและการทำงานร่วมกันด้วยความอดทน และ 4) มีความยุติธรรมทางสังคมเกิดขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการทดสอบนั้นนักเรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเองและมีการปรับวิธีการทดสอบสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยอธิบายคำสั่งอ่านโจทย์ให้ฟังและเพิ่มเวลาให้อย่างเต็มที่จึงอาจทำให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นของครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นได้พัฒนาจากความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียนและชุมชนที่ต้องการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูและในขณะเดียวกันโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นดังกล่าว จึงเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของฮอลลี [15] ที่พบว่าครูและผู้ปกครองรวมทั้งการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชั้นจะส่งผลให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ผดุง อารยะวิญญู และวาสนา เลิศศิลป์ [16] ได้อธิบายไว้ว่า ในการจัดการเรียนรวมทัศนคติของบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องเป็นเชิงบวก คิดไปในทางสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง อาจทำได้ด้วยการประชุมหรืออบรมให้ความรู้ การเห็นกรณีตัวอย่างของ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ประสบผลสำเร็จ

3. ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการศึกษารัั้งนี้พบว่า รูปแบบการเรียนรวมแบบคละชั้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างรูปแบบการเรียนรวมแบบคละชั้นเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตั้งแต่การกำหนดกรอบของรูปแบบ การศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนได้

กระบวนการจัดรูปแบบอย่างชัดเจนที่สามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนี้เอกสารประกอบรูปแบบและเครื่องมือทุกชุดที่นำมาใช้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น การหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูล อีกทั้งการสร้างรูปแบบการเรียนรวมแบบคละชั้นนั้นอยู่บนฐานของความต้องการและความจำเป็นที่จะนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนอัตรากำลังและการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย ซึ่งเป็นการช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาใกล้บ้าน รูปแบบการเรียนรวมแบบคละชั้นเป็นรูปแบบการศึกษาที่ช่วยให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เรียนร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ โดยไม่มีการแบ่งแยกโรงเรียนสามารถปรับใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาร์มสตรอง [17] ที่พบว่าการจัดการเรียนรวมในลักษณะการสอนแบบคละชั้นด้วยการสอนตามระดับความสามารถของเด็กมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยลดปัญหาการตีตราเด็กว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเป็นเด็กพิการ ซึ่งการสอนตามระดับความสามารถจะช่วยตอบสนองความหลากหลายของเด็กได้ ให้เด็กได้เรียนรู้ตามระดับความสามารถของตนเอง ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรวมแบบคละชั้นอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นรูปแบบที่เกิดจากการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ด้วยการระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้รูปแบบดังกล่าวยังสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2551 [7] ที่สามารถนำไปปรับใช้เพื่อยกระดับคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่มากกว่า 12,000 โรงเรียนทั่วประเทศที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน และส่งเสริมการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในห้องเรียนที่นักเรียนมีระดับความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมากด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ครูและผู้บริหารควรตระหนักถึงข้อจำกัดในการเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ที่แตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นครู ผู้บริหารจึงควรให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ให้ได้เรียนรู้และใช้ชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข

2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและต่อเนื่องโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันควรรวมตัวกันสร้างเป็นโรงเรียนเครือข่ายแล้วร่วมกันจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ร่วมกันออกแบบแผนจัดการเรียนรู้โดยแบ่งกันทำเป็นหน่วยการเรียนรู้และแผนจัดการเรียนรู้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันใช้ นอกจากนี้การสร้างโรงเรียนเครือข่ายยังช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการแก้ปัญหาร่วมกันได้

3. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนและบริบทของท้องถิ่น

4. รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น
ที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนที่มีครู
สอนครบชั้นได้โดยในแต่ละชั้นครูสอนเด็กตาม
ระดับความสามารถ อาจแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 หรือ
3 ระดับความสามารถได้ตามระดับความสามารถ
ของเด็กแต่ละชั้น

5. ควรวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรวม
แบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยพัฒนากิจกรรมการเรียน
การสอนในระดับอนุบาลและระดับช่วงชั้นอื่น เพื่อ
จะทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น
ที่สามารถนำไปใช้ทุกช่วงชั้นอย่างสมบูรณ์และ
ต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] The Biwako Millennium Framework for Action Towards an Inclusive, Barrier-Free and Right-Based Society for Persons with Disabilities in Asia and the Pacific. (2007). from <http://www.worldenable.net/Bangkok2003/biwako.html>
- [2] The Dakar Framework for Action, Education For All: Meeting Our Collective Commitments. (2007). from <http://www.unesdoc.unesco.org/.2008>
- [3] Regional Workshop on Universalizing the Right to Education of Good Quality: A Rights based Approach to Achieving Education for All. (2008). from <http://www.unescobkk.org/fileadmin/.2008>
- [4] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2551). สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2551, จาก <http://www.opdc.go.th/uploads/files/law/constitution2550.pdf>
- [5] พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. (2551). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2551, จาก http://www.mua.go.th/data_main/law
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). นโยบาย สพฐ.ปี 2551 ทุกอย่างก้าวสู่เป้าหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [7] _____. (2551). การปรับจุดเน้นและกลยุทธ์ สพฐ.ให้สนองนโยบายรัฐบาล. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. อัดสำเนา.
- [8] _____. (2551). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [9] _____. (2551). แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็ก ปี 2551-2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [10] Peterson, M. (2007). Whole Schooling Research Project. from <http://www.coe.wayne.edu/wholeschooling/WS/WSPress/.2007>
- [11] Collicott, J. (1991). Implementing multi-level instruction: Strategies for classroom teachers. Toronto, ON: G. Allan Roeher Institute.
- [12] Porter, L. (2001). Disability and Inclusive Education. A Paper Prepared for The Inter-American Development Bank. March 16, 2001.

- [13] Bingham, A. A., et al. (1995). Exploring the Multiage Classroom. New York, ME: Stenhouse Publisher.
- [14] _____. (2002). Learning Well Together : Lessons About Connection Inclusive Education to Whole School Improvement. Whole Schooling Research Project Final Report. Detroit : Whole Schooling Consortium, Wayne State University.
- [15] Holly, F. (2001). Whole Schooling : A Study of Schools Linking Inclusive Education & School Reform in Urban & Rural Community Research Project. Final Report. Learning Well Together: Lesson about Connecting Inclusive Education to Whole School Improvement. from <http://www.coe.wayne.edu/Community Building/WSR AToc.html>. 2008
- [16] ผดุง อารยะวิญญู; และ วาสนา เลิศศิลป์. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรวม. กรุงเทพฯ: สันติศิริ การพิมพ์.
- [17] Armstrong, T. (1994). Providing Authentic Multi-level Instruction. from <http://www.wholeschooling.net/WS/WSPrnples/WS%203%20Multile.2009>